quod importat veritatis confirmationem.

Iero. Quod Aquila vere sive fideliter transtulit. Et sciendum primum librum psalterij hic esse finitum. Secundum vero esse a quadragesimoprimo psalmo usq; ad septuagesimum secundum. Tertium a septuagesimotertio usq; ad octogesimum octauum. Quartum ab octogesimonono usq; ad centesimumquintum. Quintum a centesimosexto usq; ad finem.

Calli. Licet enim pro istius verbi novitate videlicet fiat fiat quod est hic et in septuagesimoprimo sive in octogesimooctauo vel centesimoquinto positum putauerunt aliqui expositores in quinq; libros psalterium esse dividendum: eis tamen in hoc non est consentiendum. quoniam in actibus apostolorum vnus legitur esse liber psalmorum. In principio huius psalmi beatus Dauid per elemosinas sanctas moralem nos docuit disciplinam. Secundo per passionem suam dominus naturales semitas indicauit. Tertio resurrectionis miraculo inspectiua nos claritate compleuit vt celestis philosophie veritas tribus partibus narrata constaret. Vnde huius psalmi suscepto beneficio magna exultatione dicendum est. (bene-

dictus dominus deus israhel a seculo et vsq; in seculum fiat fiat). cui in eternitate perfecta est honor et gloria in secula seculorum. Amen

44 Demadmodum.

Titulus huius psalmi talis est. In finem intellectus filijs chore. Hic titulus in precedenti psalmo est expositus sicut ibi dictum est.

Calli. Chore hebraice dicitur caluarie latine. Quapropter filij chore merito dicuntur qui tanq; gloriosissimum trophæum celestis regis id est signaculum crucis suscipere meruerunt. Et ideo psalmus hic omni conuenit christiano qui amore dominice dilectionis accenditur sine qua totum abiectum est quicquid in humanis putatur eximium sed in illis nominibus sic chore illud meminisse debemus quod Ieronimus ait. Omne psalterium sagaci mente plustrans nusq; inuenio quod filij chore aliquid triste cantauerint. Semper enim in psalmis eorum leta sunt et iocunda: secularibusq; contemptis celestia et eterna desiderant congruentes interpretationi nominis sui. Filius ergo chore id est quilibet xpian? fidelis prima confessione psalmi huius omne desiderium mentis sue ad dnm asserit ee translatum dices

1913-1996

CÖLN: Johann Guldenschaff 1483.

PETRUS DE HARENTALS: Collectarius.

H 8365. VK 919. IBP — 5927

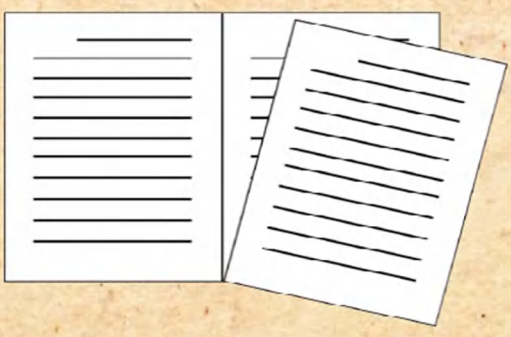

W woluminie kolejno współoprawne sygnatury:

Inc. 335

Inc. 336

Inc. 337

Inc. 338

Inc. 339

Inc. 340

Inc. 341

Inc. 342

Inc. 343

Inc. 344

Inc. 345

Bi 2477
2°

indicauit de natiuitate pueroꝝ·q̃ scholasti cis suis arte sua p̃dixerat de morte antigo ni 7 die 7 locũ. Is cũ vidisset antigonũ i ar mis gloriãt̃·exclamauit Papę Nũc mihi pulchrũ ẽ mori·qñ ante me veritas interijt mearũqꝫ p̃dictionũ aliqꝫ mẽdaciũ dep̃hen sũ ẽ. Venit antigonꝰ iste q̃ hodie moriturus erat i pirgo stratonis. Locꝰ aũt ille ab hinc sexcẽtis stadijs distat·horę vero octo sũt q̃t tuor. Cũqꝫ sic eiularet senex· paulopost oc cisus ẽ antigonꝰ·cũ armatꝰ descẽderet p pir gũ stratonis seqꝫ locoꝝ equiuocatiõe senex agnouit fuisse deceptũ Audẽs aũt rex mor tem fratris indoluit·adeoqꝫ morbꝰ inualu it·vt sanguinẽ laceratis visceribꝰ euomeret. Quẽ vnꝰ de seruilis huic officio destinatus foras efferens vbi antigonꝰ occisus fuerat casu effudit sup̃ adhuc extãtes cruoris ma culas. Qꝺ vidẽs ppls exclamauit·asserens nutu dei in occisi vltionẽ·sanguinẽ libatuꝫ occisoris. Cũqꝫ causam clamoris rex sciscitaret·nullusqꝫ ei auderet p̃dere·tãdẽ minãti p taciturnitate·suppliciũ verũ qꝺ erat ei i dicauerũt. Et ingemiscẽs ait: Fas non erat vt dei lumẽ scelera mea laterẽt· quatenus o corpꝰ improbũ matri fratricq aĩam dãna tam detinebis. Vtinã nõ paulatim eis san guinem meũ libem·ẽ totum simul accipiãt Et his dictis expirauit.

De tyrannide regis alexandri. Capitulum.VI.

Qomortuoꝫ or ei·q̃ plem ex ea nõ susceperat frẽs viri solvit a vinculis maiorẽ natu ale xandrũ regẽ p̃stituẽs·qui cognominatꝰ est iamneꝰ·q̃ etiã modestia p̃stare videbatur. Qui fratrẽ scꝺꝫ iterfecit·qꝫ ad regnũ aspi rare videbat·tertiũ secũ viuere coegit p̃ua tim·duxitqꝫ vxorẽ noĩe alexandrã·q̃ 7 salo ma dicta ẽ. Hic adeo nequissimus fuit q̃ i vij·ãnis circiter q̃nq̃ginta q̃nqꝫ milia senio rũ interfecit·qꝫ facinora eiꝰ detestabãt. Cũ qꝫ offensus esset pplo muniuit sibi palatiũ i turri·q̃ baris dicebat·sup̃ quã postea am miratꝰ ẽ titus·qꝺ eã iudei deseruerãt·cum defendi posset a duobꝰ ab omni viuente. Adeo aũt offensus erat iudeis·vt semel p cũctanti ei·q̃ nã pacto eos sedare posset·re sponderũt si moreret. Ob hꝰ i plateis hieru salẽ suspendit octingentos viros vxoratos· vxoresqꝫ eoꝝ 7 liberos necauit. Cũqꝫ quie uisset a p̃lijs·7 q̃rtanis fatigaret· morbũ ex ocio natũ putãs intẽperstiuis labꝛibꝰ mili tię se reddidit·7·xxxviij·regni sui anno mor tuꝰ ẽ·duos relinquẽs filios·hircanum 7 ari stobolũ. Sciẽsqꝫ filios p patre iudeis odio sos·regnuꝫ reliquit vxori. Quę sibi sub vi ro benivolentiã pplꝰ sępe cõparauerat tyrã nidi ipsius sępius resistens· etiaꝫ simulatã religionẽ i habitu p̃ferebat.

De regno alexãdri et ꝺ filiis eius hircano et aristobolo. Capi.VII

Qe duꝫ regna ret hircanũ pmogenitũ põtificem declarauit·eũ futurũ regẽ indicãs·qꝫ mode stus erat· minorẽ vero aristobolũ eo.q̃ ferue tis animi videretur ·p̃uatim viuere coegit. Eo tpe orta ẽ in iudęa hęresis phariseorũ· de qꝺ post cũ sectis alijs explicabit· quoꝝ p̃silio vtebat i oĩbꝰ alexãdra·ita vt eoꝝ consilio optimates q̃sqꝫ iudęoruꝫ aut exilio dãnaret aut iterficeret. Deniqꝫ diogenẽ q̃ alexãdro amicissimꝰ fuerat oc cidit. Alienigenaꝝ q̃dẽ duos sibi p̃fla uerat exercitus·vt i iudęos tutiꝰ debacharet. Proinde multi ad aristobolũ p̃fugerãt·vt eiꝰ patrocinio tuerent. Nono aũt regni sui anno egrotauit alexãdra 7 ari stobolus collecta plurimoꝝ manu post ma trẽ se regnaturũ declarauit. Ob hꝰ miserata querelas hircani matꝛ p̃iugẽ aristobolicũ filijs in custodia recludẽs·obsides accepit ne regnũ sibi aristobolus vsurparet.

His tẽpibꝰ iugurta p̃tra romanos dimi cans·a mario et silla captꝰ est. Rome ars rethorica cepit haberi edocta a plotio gallo. Lucretiꝰ pocu lo amatorio i furorẽ versus p̃ iterualla in sanie aliqꝫ libros cõscripsit·tandem iter fecit se.

1913. 1996

Basel: Johann von Amerbach 1486.
Petrus Comestor: Historia scholastica.
HC 5535=H 5537. IBP 4321

1913. 1996

Basel: Johann von Amerbach.
Johannes de Bromyard: Summa praedicantium.
HC× 3993 (1). IBP 3083

GW 9159 (1). IBP 2058.

quod importat veritatis confirmationem.

Iero. Quod Aquila vere sive fideliter transtulit. Et sciendum primum librum psalterij hic esse finitū. Secundū vero esse a q̄dragesimoprimo psalmo vsq; ad septuagesimūsecundū. Tercium a septuagesimotercio vsq; ad octogesimūoctauum. Quartum ab octogesimonono vsq; ad cēsimumquintum. Quintum a centesimosexto vsq; ad finem.

Calli. Licet enim pro istius verbi nouitate videlicet fiat fiat quod est hic q̄ in septuagesimoprimo siue in octogesimooctauo vel centesimoquinto positum putauerunt aliqui expositores in quinq; libros psalterium esse diuidendum: eis tamen in hoc non est consentiendum. quoniam in actibus apostolorum vnus legitur esse liber psalmorū. In principio huius psalmi beatus Dauid per elemosinas sanctas moralem nos docuit disciplinam. Secundo per passionem suam dominus naturales semitas indicauit. Tercio resurrectionis miraculo inspectiua nos claritate compleuit vt celestis philosophie veritas tribus partibus narrata constaret. Vnde huius psalmi suscepto beneficio magna exultatione dicendum est. (bene-

dictus dominꝰ deus israhel a seculo q̄ vsq; in seculum fiat fiat). qui in eternitate perfecta est honor q̄ gloria in secula seculorū. Amen.

41

Demadmodū.

Titulus huius psalmi talis est. In finem intellectꝰ filijs chore. Hic titulus in precedenti psalmo est expositus sicut ibi dictum est.

Calli. Chore hebraice dicitur caluarie latine. Quapropter filij chore merito dicūtur qui tangꝫ gloriosissimū tropheum celestis regis id est signaculū crucis suscipere meruerunt. Et ideo psalmus hic omni conuenit christiano qui amore dominī flamma dominice dilectionis accenditur sine qua totum abiectū est quicquid in hūanis putatur eximiuz sed in illis nominibus scz chore illud meminisse debemus qđ Ieronimus ait. Omne psalterium sagaci mente plustrans nusq̄ inuenio q̄ filij chore aliq̄d triste cantauerint. Semper enim in psalmis eorum leta sunt q̄ iocunda: secularibusq; cōtemptis celestia q̄ eterna desiderant congruentes interpretatōi nominis sui. Filius ergo chore id est quilibet xp̄ian? fidelis prima confessione psalmi huius omne desideriuz mentis sue ad dn̄m asserit eē translatū dicēs

1913-1996

CÖLN: Johann Guldenschaff 1483.
PETRUS DE HARENTALS: Collectarius.
H 8365. VK 919. IBP — 5927

Quemadmodū). Translatō romana habet. (sicut cerus? desiderat ad fontes aquaz ita desiderat anima mea ad te deus)

Hugo Notandū q̄ in glosa dicitur q̄ ceruus semo ḡuatus extrahit nanb? vel flatu suo serpentē a cauernis.

Calli. quem cum vorauerit veneno estu ante p̄motus ad fontes aquaruz quanta potest velocitate festinat. Amat ei aqua dulcē plurimaq; sanari. Q? decoā compatio nostruz desiderū ardenter instigat vt quando venena antiqui serpentis haurim? ac ceno fornicatōis aliorūq; vitioz estuamur: ad fontem diuine misericor die ilico festinem?: quatenus q̄d peccati aduersitate attrahitur: dulcissimi haustus puritate vincat. Nec vacat q̄ ad fontes aquaruz dixit ⁊ non ad aquas. Fons enim aquarū xp̄s dn̄s est vnde omnia fluunt q̄ncq; reficiunt. Fluenta enim plerūq; siccari p̄nt: fons autem aquarum semp irriguus est. Vnde mento dictū est ad liquorē sacre originis festinādum vbi desiderū nr̄m nunq̄ possit hr̄e ieiunū

Hugo Sitiuit anima mea) id est sume desiderauit. (ad) videndū (deum fontē viuū) a quo omnia bona fluunt.

Iero. (quando veniaz) id est quando erit illud tempus resolutionis corporis mei q̄n cum ponderē p̄nūciandum est ⁊ vt videatur grauis esse dilatio. (⁊ apparebo ante faciez domini). id est ante conspectū diuitatis e? ⁊ tunc videbim? eum sicuti est.

Calli. His igitur rebus edocti aduertim? animaz habere sitim suaz cum desidero celesti. Nec sitis in hoc seculo beatis pectoribus semper exestuat nec aliquo fine contenta requiescit q̄ ei in futura b̄titudine datur inuenire quod appetit sicut dominus in euangelio dicit. Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iustitiam quoniaz ipsi saturabuntur.

Aug⁹. Interim dum medicor dum curro dum in via sum anteq̄ veniam anteq̄ appaream. Fuerunt mihi lacrime mee panes die ac nocte) Diez intelligite pro huius seculi prosperitate. noctem vero pro huius seculi aduersitate. Siue inquit in prosperis rebus siue in aduersis huius seculi ego lacrimas fundo ob desiderium dei mei.

Iero. Sed quomodo potest de lacrimis panis fieri? Potest enim: quia sicut corpus saginatur de pane: ita anima de lacrimis. quia exinde sperat remissionem peccatorū suorum habere. Fletus enim ille animarū: est corroboratio sensuum: absolutō peccatorum: refectio mentium: ⁊ lauacrum culparum.

Inc. 339